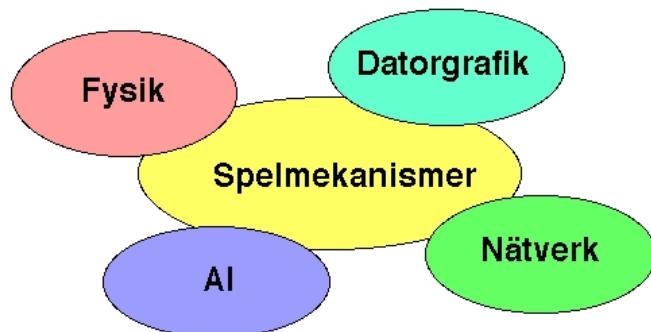

TSBK 03

Teknik för avancerade datorspel

Ingemar Ragnemalm, ISY

Ingemar
Ragnemalm
ingis@isy.liu.se

Föreläsning 5

- **Intro till GPGPU**
- **Kollisionsdetektering**
- **Text**
- **Orthographic mode**
- **Anti-aliasing med FBO**

Ingemar
Ragnemalm
ingis@isy.liu.se

GPGPU

General-purpose

Intressant trend: Försök använda GPU'ns beräkningskraft för andra problem än grafik!

gpgpu.org

Argument för: GPU'erna uppvisar stor prestandaökning medan CPU'er håller på att avstanna.

Detta argument har dock kommit lite på skam de senaste åren.

Ingemar
Ragnemalm
ingis@isy.liu.se

GPGPU

Exempel på tillämpningar:

- **Bildbehandling**
- **Bildanalys**
- **Ekvationssystem**
- **Wavelettransform**
- **Fouriertransform**
- **Cosinustransform**
- **Level sets**
- **Videokodning**

Ingemar
Ragnemalm
ingis@isy.liu.se

GPGPU

Problem:

- Algoritmer måste vara av parallel natur. Man kan inte utnyttja resultat från grannpixlar som genereras i samma iteration.
- Databussen är (var) en flaskhals! Processning i GPU'n kan ta mindre tid än det tar att läsa ut resultatet.

Lönar det sig att processa på GPU'n?

Motargument: Multicore-CPU'er håller som bäst på att bli vanliga. Kan GPUn sätta något mot det?

Ingemar
Ragnemalm
ingis@isy.liu.se

Typisk GPGPU: se filtreringsdelen

Samma grundkoncept:

- Rendera till rektangel över hela bilden
- Gärna FBOs
- Flyttalsbuffrar
- Ping-ponging, flera pass med olika shaders

Ingemar
Ragnemalm
ingis@isy.liu.se

GPGPU-konceptet

- Array av indata = textur
- Array av utdata = resulterande frame buffer
- Beräkningskärna = shader
- Beräkning = rendering
- Återkoppling = växling av FBO eller kopiering av textur

Ingemar
Ragnemalm
ingis@isy.liu.se

En GPU är en SIMD-processor!

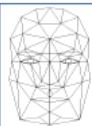
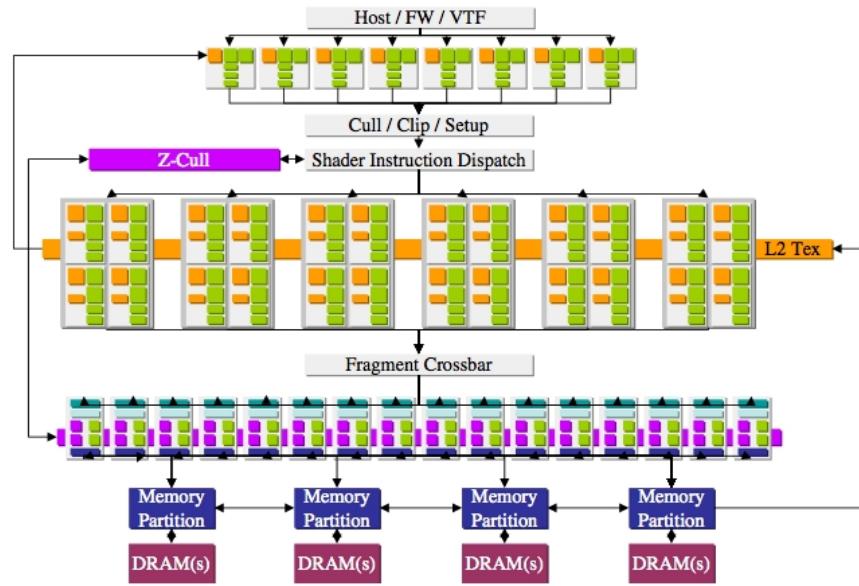
Kopplingen till fixa pipelinen blir allt svagare.
Allt mindre av hårdvaran är hårdkodad för en
enda specifik uppgift!

Generalisering som också givit
prestandavinster! (Varför?)

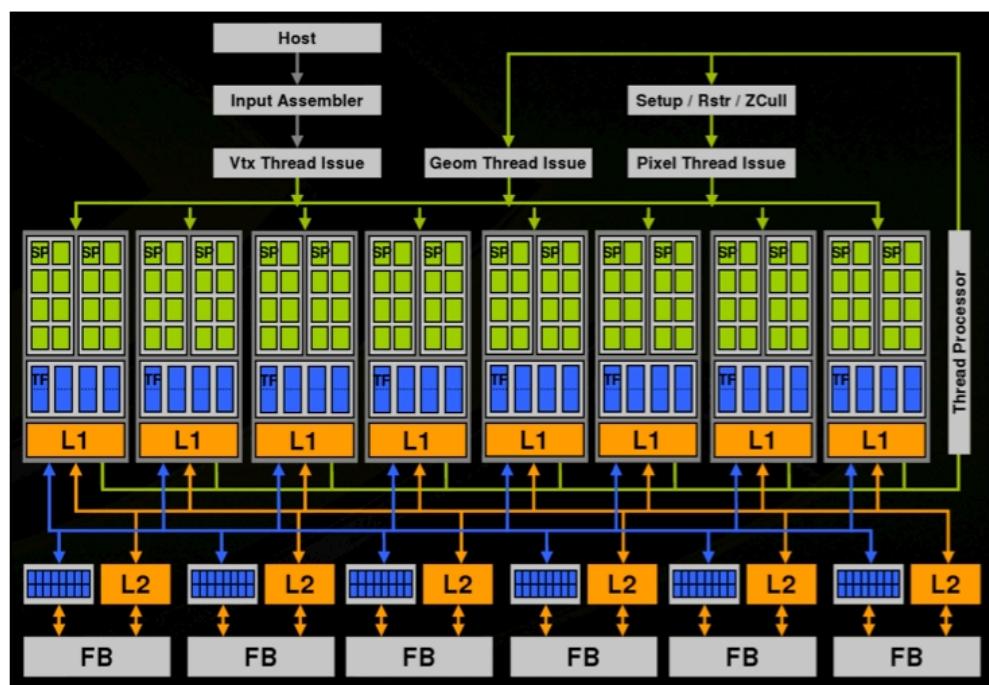
Ingemar
Ragnemalm
ingis@isy.liu.se

7800 - older GPU

**G80
(8x00)**

Enkelt exempel: process-array

Array av data läggs i textur

```
uniform sampler2D texUnit;  
void main(void)  
{  
    vec4 texVal = texture2D(texUnit, gl_TexCoord[0].xy);  
    gl_FragColor = sqrt(texVal);  
}
```

Hämtas sedan tillbaka till GPU igen.

Ingemar
Ragnemalm
ingis@isy.liu.se

Specifika problem och lösningar

- Interpolation
- Sortering
- Reduktion
- Villkorssatser

Ingemar
Ragnemalm
ingis@isy.liu.se

Interpolation

Ett beräkningstrick för optimering

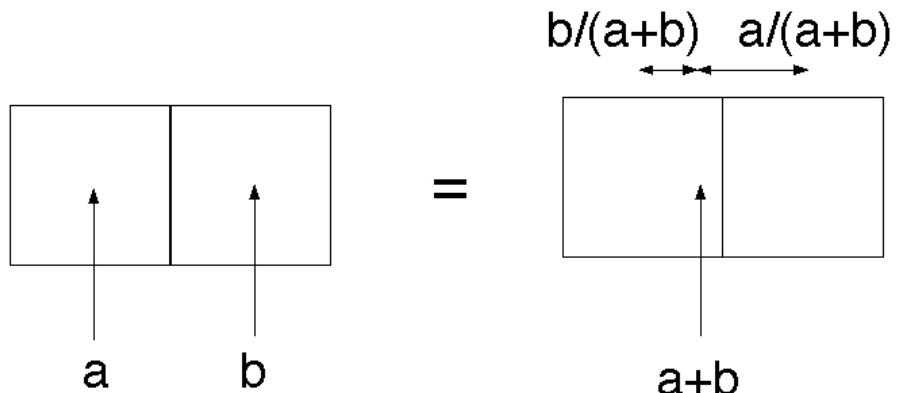
Texturrendering har linjär interpolation i hårdvara!

Slå upp textur på icke-heltals-koordinat och du får automatiskt linjärinterpolation mellan grannarna!

Kan utnyttjas för motsvarande beräkningar!

Ingemar
Ragnemalm
ingis@isy.liu.se

Interpolation

Ger färre texturaccesser vid filtrering!

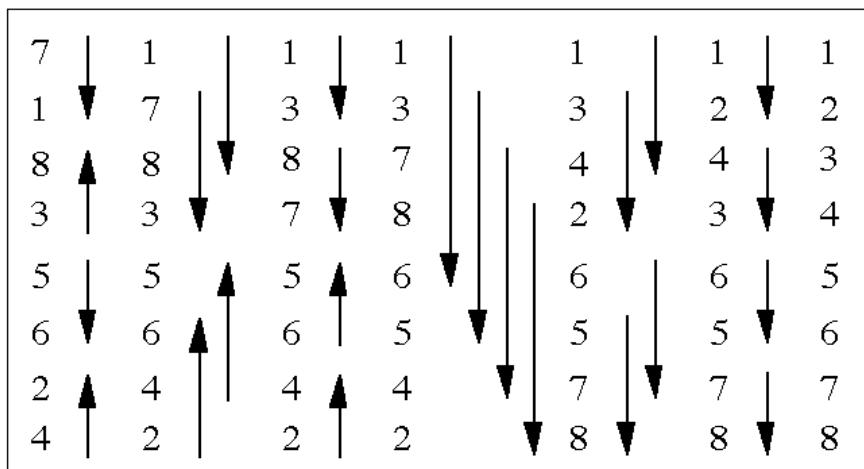
Ingemar
Ragnemalm
ingis@isy.liu.se

Sortering

Parallel exekvering -> QuickSort fungerar inte!

Måste använda parallel sorteringsalgoritm.

Bitonic Merge Sort är lämplig

Ingemar
Ragnemalm
ingis@isy.liu.se

GPGPU i framtiden?

Spelfysik? Har slagit ut fysikkorten!

Tar multicore-CPU över i längden?

Hybrider, vanlig CPU plus SIMD?

GPGPU ser ut att spela en viss roll åtminstone
som coprocessor.

Ingemar
Ragnemalm
ingis@isy.liu.se

Mer GPGPU i kursen:

Introduktion till CUDA (Johan Hedborg)
Introduktion till OpenCL (Jens Ogniewic)

(Korta delar av föreläsningar.)

Ingemar
Ragnemalm
ingis@isy.liu.se

GPU'ernas historia

**“...med vilken jag dagligen måste föra
en massa tråkiga samtal om hur
vädret var förr och sånt där...”**

(H. Alfredsson, “Gamle man”)

Ingemar
Ragnemalm
ingis@isy.liu.se

Stenåldern

70-tal: Forskning på specialiserad grafikhårdvara

80-tal: En del 3D-spel, linjegrafik eller extremt förenklat. "Snabba grafikkort" betydde att de inte hade för mycket wait states. En del hårdvarustöd för 2D-sprites.

**90-tal: Mjukvarurendering superhett fram till 1995.
Wolfenstein3D, Doom i 320x240 pixlar. 3D-motorerna hade svåra begränsningar.**

1991: 2D-acceleratorer för grafikproffs.

3D-acceleratorer för proffs under början av 90-talet.

Ingemar
Ragnemalm
ingis@isy.liu.se

Shaderprogram

Renderman, Pixar, 1988

Målet var offlinerendering (Star Wars 1, Sagan om ringen, Toy Story...)

Renderman shading language, C-liknande språk

6 (!) olika typer av shaders:

- Light source shader
- Volume shader
- Transformation shader
- Surface shader
- Displacement shader
- Imager shader

Ingemar
Ragnemalm
ingis@isy.liu.se

SGI - proffssystemen

**Helt dominerande under 90-talet,
multiprocessordatorer. 64-bitars CPU (MIPS) redan
1992!**

Skapade OpenGL ur det interna IrisGL.

Har ägt Alias|Wavefront och Cray.

**Allt bättre GPUer i vanliga PCI/AGP-kort åt upp
SGIs marknad. Mycket Linux - som SGI själva
stöttat!**

**2006: SGI i kris.
MIPS/IRIX nedlagt.**

Ingemar
Ragnemalm
ingis@isy.liu.se

Revolutionen!

**1996 kom 3dfx Voodoo 1, 3D-acceleration för
konsumenter!**

- 50 MHz**
- 4-6 Mb VRAM**
- ca 3000:-**
- Saknar VGA-controller och 2D-grafik! Kopplades
in mellan skärm och vanligt grafikkort!**
- En texturenhet, ingen multitexturering!**

Historiens mest betydelsefulla grafikkort!

**Första spelet med stöd för 3dfx: Tomb Raider.
Senare även bl.a. Quake 1.**

Ingemar
Ragnemalm
ingis@isy.liu.se

1996-2000

Snabbare, högre “fill-rate”, mer finesser.

3dfx Voodoo 2: två texturenheter!

1999: Transformationer och ljussättning på GPU i första GeForce-kortet. (Möjliggör högre polygonantal.)

3dfx tillbakagång, p.g.a. felsatsningar och konflikt med konsoltillverkare mm. NVidia dominrar allt mer.

Ingemar
Ragnemalm
ingis@isy.liu.se

2001: Programmerbara shaders

Den andra stora revolutionen!

GeForce 3 första kortet

ATi följe efter med Radeon 8500

Ingemar
Ragnemalm
ingis@isy.liu.se

2001-2005

Utvecklingen av programmerbara shader går snabbt framåt.

2001: Första generationen (GF3, 8500, GF4)

Vertex shader: 128 instr. Ej flow control.
Fragment shader: 8-14 instr.

2002: Andra generationen (9000-serien, GF FX)

Vertex shader: 256 instr. Flow control.
Fragment shader: 96-512 instr.

2004: Tredje generationen (NV 6k/7k-serier, ATI X)

Vertex shader: 512 instr. Dyn flow control, prediction.
Fragment shader: >512 instr. Dyn flow control, prediction.

Ingemar
Ragnemalm
ingis@isy.liu.se

2006: Ny shadermodell

Den tredje stora revolutionen

NVidia G80, GeForce 8800 första kortet

Nytt shaderspråk för GPGPU

Totalrevision av hårdvaran

Ingemar
Ragnemalm
ingis@isy.liu.se

2006-2008: Ageia PhysX, fysikkort (PPU)

**En satsning som gick i stöpet. Ageias PhysX-kort
gav inga imponerande prestanda. 2008 köps Ageia
av NVIDIA.**

**2008: Fysik i hårdvara ser ut att vara en ren GPU-
fråga!**

Ingemar
Ragnemalm
ingis@isy.liu.se

Framtiden

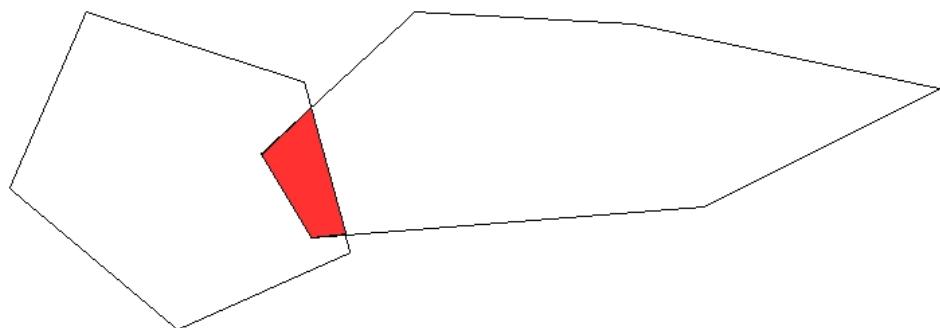
**GPUer har gått från dyra proffssystem till billiga
konsumentprodukter och mynnat ut i det mest
lyckade parallelprocessorsystemmet för
massmarknadsprodukter!**

**GPUer kommer att vara viktiga länge än. Stort
prestandsförsprång. Tveksamt om CPUer ens kan
komma ifatt.**

Ingemar
Ragnemalm
ingis@isy.liu.se

Kollisionsdetektering

Grundkursen

- Space subdivision
- Omskrivande objekt
- Detaljtest: containment + edge tests
- Förenklade fall: sfärer i AABB-värld

Fas 1: Space subdivision

- Octtree/quad tree
  - BSP-träd
  - Linjärsortering

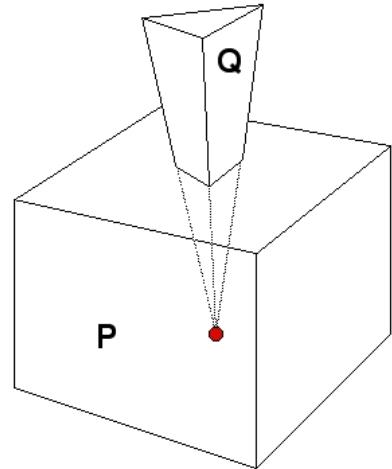
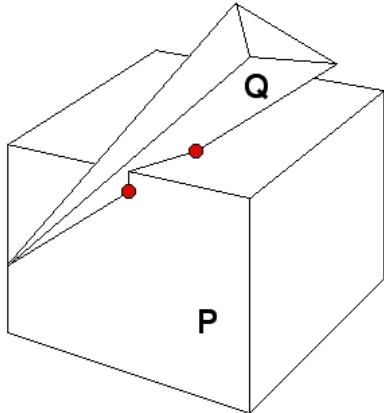
Fas 2: Omskrivande objekt

- Sfärer
- AABB
- OBB
- k-DOP

Fas 3: Detaljtest

Containment+edge tests

Mer kollisionsdetektering

- Beräkna snittvolym
- Separerande plan (SAT)
- Gilbert-Johnson-Keerthi

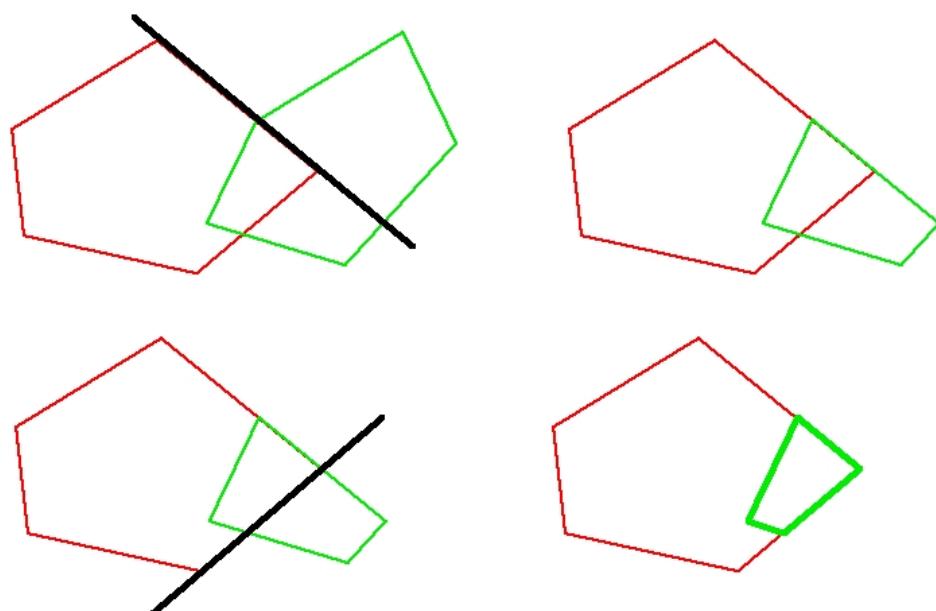

Snittvolym

Lättare att beräkna än containment/edge!

Containment/edge testar alla vertexar mot alla ytor i andra objektet, full $O(NM)$

Snittvolym testar alla vertexar i ena mot en yta i taget, minskar nomalt snabbt. $O(N \log M)$

Snittvolym

Ger resultat som är användbart för kollisionsrespons!

Hyfsad hastighet för enkla modeller.

Viktigt att börja med rätt plan.

Beräkning av volymen bortkastad när vi inte har överlapp.

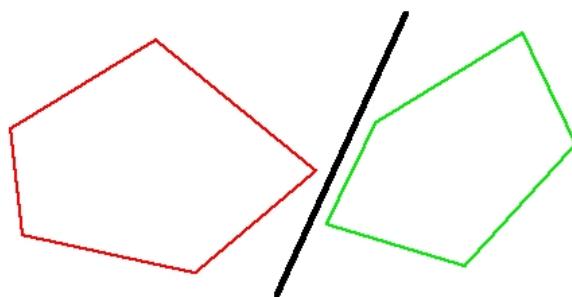
Snabbare tester är möjliga om vi inte behöver resultatet.

SAT = Separating Axis Theorem

Säger att om två konvexa volymer inte överlappar så finns alltid en axel längs vilken de två volymerna är helt separerade.

I 3D betyder det att det finns ett separerande plan.

SAT = Separating Axis Theorem

Mycket snabb om vi sparar föregående separerande plan mellan två objekt som är nära varandra.

För sådana fall är komplexiteten $O(N+M)$ i det typiska fallet.

När planet inte längre stämmer söker man efter ett nytt.

Används bäst med kollisionshantering där objekten inte tillåts överlappa.

Gilbert-Johnson-Keerthi

Mycket snabb algoritm för kollisionstestning.

Baseras på matematisk morfologi.

Söker iterativt fram de två punkter på objekten som är närmast varandra, samt detekterar överlapp.

Matematisk morfologi

Läran om former.

Grundoperationer: Krympning och expansion.
Viss likhet med faltningsoperationer.

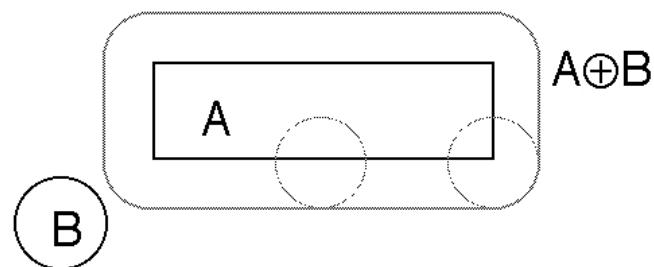
Expansion (dilation) = minkowski addition,
expanderar en form med en annan

Krympning (erosion) = minkowski subtraction,
krymper en form med en annan

Expansion = Minkowskiaddition

Objektet A expanderas med strukturelementet B.

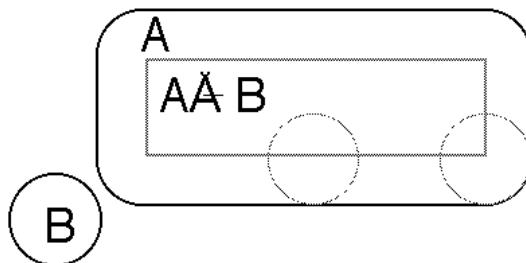

Om B överlappar A är punkten i resultatmängden.

Krympning = Minkowskisubtraktion

Objektet A krymps med strukturelementet B.

Om hela B ryms i A är punkten i resultatmängden.

Princip för GJK

GJK utnyttjar Minkowskiaddition mellan de två objekten som skall testas. (Det ena vänt.)

Detta förenklar problemet av sökning av två objekt till sökning av ett.

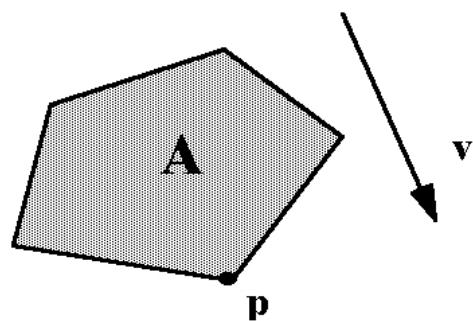
Genom att definiera sökningen med *support mapping* kan sökningen göras linjärt över ytan.

Support mapping

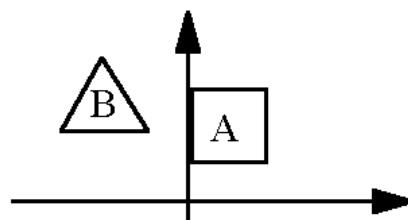
En operation som beräknar extrempunkt längs given axel.

Om objektet läggs på ett plan med axeln som normalvektor så är support mappingen av objektet den punkt som den då står på.

GJK, exempel

Objekten A och B skall testas enligt nedan.

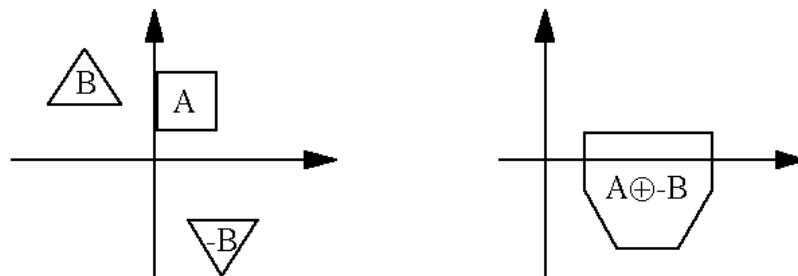

GJK, exempel

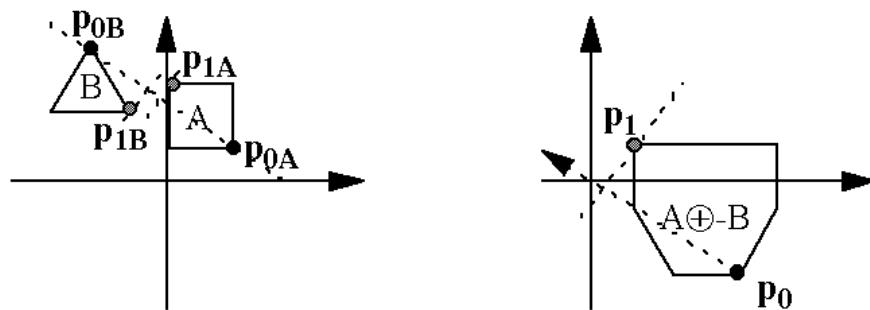
B vänds till -B och Minkowskiadderas med A

Positionen relativt origo är relevant!

GJK, exempel

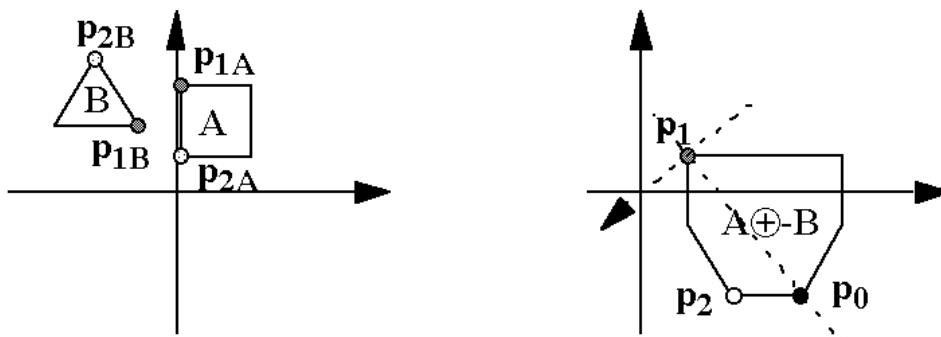
Starta i någon punkt p_0 . Sök support mappingen mot origo. Detta är nästa punkt, p_1 .

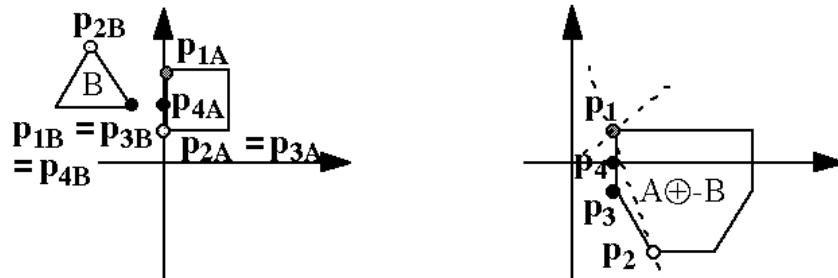
GJK, exempel

Andra steget: Supportmappning för normalen till (p_0-p_1) .

GJK, exempel

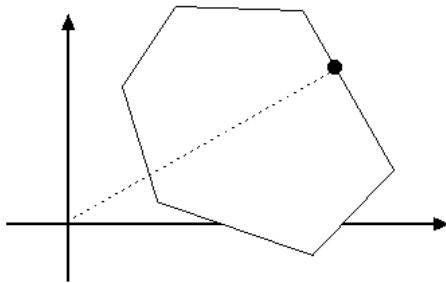
Fortsättning: Tag två nästa punkterna hittills, sök supportmappning för normal mellan dessa tills minimum hittas (ev på yta).

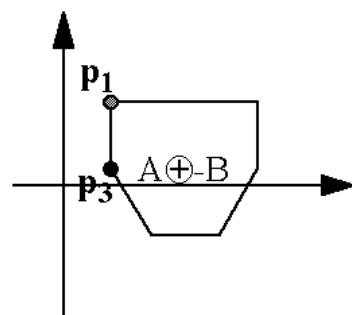
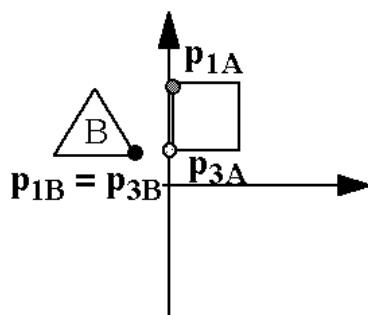
Beräkning av supportmappning

Kan göras med lokal sökning - men man kan fastna i lokalt minimum första sökningen! Testa om baksida.

GJK, exempel

Starta nästa gång i punkt från senaste sökningen.
Ger söktid på så gott som konstant tid!

GJK, kommentarer

Populär algoritm, mycket snabb, lämplig för komplexa scener med många kollisioner och nära kollisioner.

Kan formuleras så att Minkowskiadditionen aldrig utförs explicit, bara lokalt mellan enstaka punkter.

Minkowskiadditionen med -B kallas ibland "Minkowskisubtraktion". Ej att förväxla med krympning.

Introduktion till textgenerering

Text är väl inget svårt?

Jo, det är betydligt mer komplext än det verkar, många alternativ, fler än man tror.

- GLUT mm
- Bitmapsfonter
- Förgenererade texturer
  - Texturfonter
  - Outlinefonter
  - 3D-fonter

Text i OpenGL med GLUT, WGL, AGL...

Färdiga lösningar finns. Lätt tillgängliga.

WGL, AGL mfl: Icke korsplattformslösningar.

GLUT: Funkar... men ser ut som !”#€%&

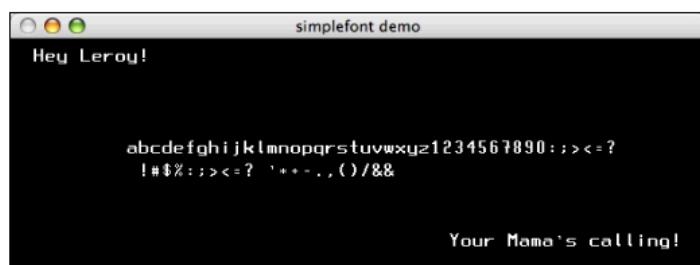
Bitmapfonter

Enkel lösning baserad på glBitmap.

Varje tecken en display list.

Kan byggas direkt från konstanter i kod.

Kan ej roteras eller skalas.

Min variant: "SimpleFont".
Smidig för labb-bruk. Bättre
än GLUTs bitmapfonter.

Förgenererade texter i texturer

Man kan alltid lägga in en text i en textur.

Kan ligga i bild på disk.

Texten kan ritas on-line i bildbuffer av operativsystemets ritfunktioner, sedan laddas upp till textur.

Lättdesignat. Ineffektivt för dynamiska texter.

Texturfonter

En hel font i en bild laddas till en textur.

Varje tecken laddas till en display list.

Snabbt, snyggt, kan roteras och skalas (till en gräns).

```
! "#$%& ' ( ) *+ , - . /  
0123456789 : ; <=>?  
@ABCDEFGHIJKLMNO  
PQRSTUVWXYZ [ \ ] ^ _  
`abcdefghijklmno  
pqrstuvwxyz { | } ~
```

**Bökgilt att lägga in nya fonter.
Lättast med monospacefonter.**

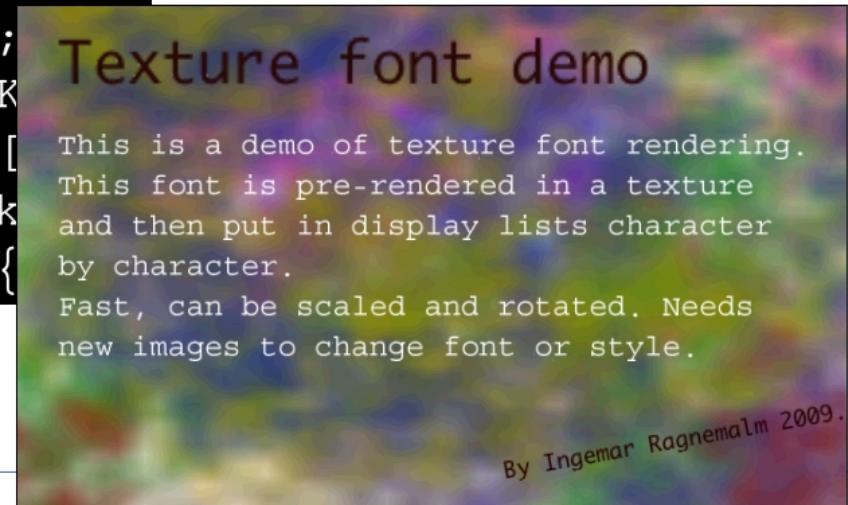
Bästa lösningen för spel?

Texturfonter

Spelprogrammerarnas favorit?

```
! "#$%& ' () *+ , - . /  
0123456789 : ;  
@ABCDEFGHIJK  
PQRSTUVWXYZ [  
`abcdefghijklk  
pqrstuvwxyz {
```


Outlinefonter

Generera text från TrueType- eller Postscriptfonter.

Korsplattformslösningar finns! (Bl.a. FTGL.)

Bygg polygonobjekt från fontbeskrivning. Kräver speciella trick, "tesselators".

Mer aliasing än texturfonter (lösas med FSAA)

3D-fonter

Variant av outlinefonter. Trivial utvidgning, bortsett från behovet att generera normalvektorer.

Textgenerering

Mina varianter:

SimpleFont. Enkel bitmapsfontrenderare.

TextureFont. Texturfontrenderare. Bra till mycket. Använder pngLite.

VectorFont. Baserad på gammal Mac-demokod. Ej helt portabel än, men nästan. (Bara lite filhantering kvar.)
Gjord för att slippa det strul jag upplevt med FTGL.

Alla kommer att finnas tillgängliga i god tid till projekten.

Orthographic mode

2D i OpenGL

OpenGL är inte bara 3D! Med Orthographic mode ställer man in för 2D-bruk.

Texter renderas ofta i 2D.

Spritemotorer kan göras i OpenGL.

Orthographic mode

```
void Reshape(h, v: Longint); cdecl;
{
    glMatrixMode(GL_PROJECTION);
    glLoadIdentity();
    glOrtho(0.0, h, v, 0, -1.0, 1.0);
    glMatrixMode(GL_MODELVIEW);
    glLoadIdentity();
    glViewPort(0, 0, h, v);

    gHeight = v;
    gWidth = h;

    glClear(GL_COLOR_BUFFER_BIT); // Clear Screen
}
```

Orthographic mode, pixel coordinates, Y down!

Anti-aliasing

Anti-aliasing per primitive: Gammalt i OpenGL. Dåligt.

Full-screen anti-aliasing (FSAA): Finns i OpenGL.
Supersampling.

Måste ställas in vid start: GLUT_MULTISAMPLE

Aktiveras med glEnable(GL_MULTISAMPLE);

Funkar inte på alla GPUer.

Anti-aliasing utan GL_MULTISAMPLE?

Vad gör man när GL_MULTISAMPLE inte funkar?

FSAA med FBO!

Rendera till 2x2 större buffer i FBO.

Aktivera interpolation.

Rendera resultatet över hela framebuffern.

Ger perfekt resultat (om den stora buffern är tillåten.)

Anti-aliasing i FBO

Slut på ”grafikdelen”

Mer grafiknära som kommer:

- Animation
- Kollisionsrespons
- Beteenden

Vad får man göra projekt på?

- Med i denna kurs - OK
- Med i grundkursen - OK om inte banalt
  - Fråga mig!

Inlämningsuppgifter

10. Jämför containment/edgetestning, snittvolym och GJK i termer av snabbhet (beräkningskomplexitet).
11. En operation är kritisk för GJK's effektivitet. Vilken? Hur bör den utföras?
12. När en algorim skall implementeras i GPGPU med shaders måste den skrivas om, ofta från grunden, trots att språken kan vara ganska lika. Nämnn två skäl till detta.

Deadline nästa fredag!